

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВництва
ТА АРХІТЕКТУРИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ПДАБА, професор

Микола САВИЦЬКИЙ

Бережан 2022 року

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття ступеня магістра
за освітньо-науковою програмою «Охорона праці»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Дніпро – 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державним вищим навчальним закладом
(повне найменування вищого навчального закладу)
«Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Бєліков А. С., д. т. н., професор, зав. кафедри безпеки життєдіяльності,
заслужений діяч науки і техніки України

Налисько М. М., д. т. н., професор кафедри безпеки життєдіяльності

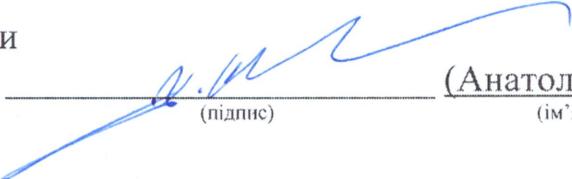
Шаломов В. А., к. т. н., доцент кафедри безпеки життєдіяльності

Пилипенко О. В., к. т. н., доцент кафедри безпеки життєдіяльності

Програму схвалено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

Протокол від « 24 » січня 2022 року № 10

Завідувач кафедри

(підпис)

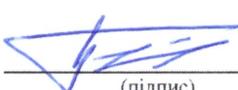
(Анатолій БЄЛІКОВ)
(ім'я та прізвище)

« 24 » січня 2022 року

Схвалено методичною радою факультету цивільної інженерії та екології
(шифр, назва)

Протокол від « 15 » лютого 2022 року № 6

Голова

(підпис)

(Анатолій ПЕТРЕНКО)

(ім'я та прізвище)

« 15 » лютого 2022 року

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1.1. *Метою фахового вступного випробування є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних абітурієнтам для опанування освітньо-наукової програми «Охорона праці» для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 263 «Цивільна безпека».*

1.2. *Основними задачами фахового вступного випробування є оцінка теоретичної підготовки абітурієнта з професійно-орієнтованих дисциплін фундаментального циклу та фахової підготовки; виявлення рівня та глибини практичних вмінь та навичок.*

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми абітурієнти повинні:

знати:

основні положення професійно-орієнтованих дисциплін «Основи охорони праці», «Безпека життєдіяльності», «Теорія горіння та вибуху», «Пожежна безпека виробництва», «Управління цивільною безпекою», вимоги нормативних документів до охорони праці на робочих місцях.

вміти:

аналізувати санітарно-гігієнічні умови праці, організувати розслідування нещасних випадків, профзахворювань та аварій на підприємстві, організувати атестацію робочих місць, використовувати методи визначення та контролю фактичних рівнів негативного впливу на людину і довкілля, прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1 Основи охорони праці. Основні поняття в галузі охорони праці, терміни та визначення. Задачі охорони праці та її структура. Системний аналіз в охороні праці. Принципи державної політики в галузі охорони праці. Застосування міжнародних договорів та угод. Законодавство України в галузі цивільної безпеки та охорони праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Гарантії прав на охорону праці. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті. Державний нагляд, відомчий і громадський контроль за охороною праці. Організація охорони праці на виробництві. Управління охороною праці на підприємстві. Визначення ефективності заходів і засобів профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності. Відповіальність за порушення законодавства про охорону праці.

2.2 Гігієна праці та виробнича санітарія. Загальні положення. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», основні його вимоги щодо організації, розміщення виробництва та створення умов праці, що відповідають санітарним вимогам. Відповіальність за невиконання санітарних нормативів щодо умов праці та проживання населення. Вплив характеру праці, санітарних особливостей виробничих процесів, обладнання, перероблюваної сировини, проміжного та кінцевого продукту, санітарних умов праці в цілому на функціонування організму та його окремих систем. Поняття «виробнича санітарія», її значення. Фактори, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальний підхід до оцінки умов праці та забезпечення умов праці, що відповідають нормативам. Повітря робочої зони. Визначення понять «робоча зона» та «повітря робочої зони». Мікроклімат робочої зони: поняття, вплив на теплообмін організму людини з навколишнім середовищем, основні види

теплообміну, їх залежність від параметрів мікроклімату. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Загальні заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату, удосконалення технологічних процесів та обладнання з метою зменшення виділення тепла у виробничі приміщення, раціональне розміщення технологічного обладнання, автоматизація та дистанційне управління технологічними процесами, вентиляція, опалення та кондиціювання повітря, влаштування зон (приміщень) для охолодження чи зігрівання, захисні екрані, водяні та повітряні завіси, повітряне та водоповітряне душування, засоби індивідуального захисту. Склад повітря робочої зони — природно-фізіологічний склад повітряного середовища виробничих приміщень і території підприємств шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами), виробничі отрути, вплив шкідливих домішок виробничого повітряного середовища на функціонування організму. Матеріальна та функціональна кумуляція.

2.3 Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Вимоги закону України «Про охорону праці» щодо розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, як основа для розробки профілактичних заходів щодо їх запобігання та вирішення соціальних питань, пов'язаних з нещасними випадками, професійними захворюваннями та аваріями. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях. Нещасні випадки, що підлягають розслідуванню згідно з Положенням. Порядок і терміни розслідування нещасних випадків на виробництві. Склад комісії. Акт про нещасний випадок. Розслідування нещасних випадків за заявами потерпілих чи осіб за дорученнями потерпілих. Порядок і терміни такого розслідування.

Спеціальне розслідування нещасних випадків, формування комісій спеціального розслідування і їх функції. Перелік документів, що входять до матеріалів спеціального розслідування. Вирішення комісією спеціального розслідування соціальних питань, пов'язаних з нещасними випадками. Порядок розслідування професійних захворювань на виробництві. Мета розслідування, діагностування професійного захворювання, повідомлення власника та органів санітарного нагляду, створення та склад комісії з розслідування, оформлення результатів розслідування. Порядок розслідування аварій на виробництві, класифікація аварій та склад комісії.

2.4 Безпека життєдіяльності. Ризик як оцінка небезпеки. Управління ризиками надзвичайних ситуацій соціального характеру. Основні напрямки в організації безпеки при надзвичайних ситуаціях соціального характеру. Життєво важливі інтереси і цінності населення. Класифікація надзвичайних ситуацій. Джерела і види техногенних надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного характеру. Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Анатомо-фізіологічна структура людини. Будова і властивості аналізаторів. Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергією. Значення нервової системи в життєдіяльності людини. Психофізіологічні фактори небезпек. Фактори, що впливають на продуктивність праці.

2.3. Пожежна безпека. Законодавча і нормативно-правова база пожежної безпеки. Причини та наслідки пожеж. Складові та загальна схема забезпечення пожежної безпеки. Сутність та види горіння. Класи пожеж. Показники пожежовибухонебезпеки речовин і матеріалів. Класифікація вибухонебезпечних газів і пароповітряних сумішей. Основні принципи аналізу і класифікації об'єктів за їх вибухопожежонебезпекою. Категорії приміщень і будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація пожежонебезпечних та

вибухонебезпечних зон. Система попередження вибухів і пожеж. Система протипожежного та противибухового захисту. Вимоги пожежної безпеки до території підприємств. Шляхи евакуації. Пожежна безпека електричних установок. Пожежна безпека опалення та вентиляції.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у письмовій тестовій формі. Кожного року перелік тестових питань оновлюється на 30%. Абітурієнт на початку випробування отримує пакет документів, до складу якого входять: екзаменаційний білет, аркуш відповідей та вкладка. Екзаменаційний білет містить 15-ть питань та по 5-ть фіксованих відповідей до кожного питання (тільки одна відповідь є правильною).

Протягом фіксованого часу вступнику належить виконати запропоновані тестові завдання. На виконання завдань надається 60 хвилин.

Усі відповіді повинні бути занесені до основного поля аркуша відповідей у вигляді будь-якої позначки в області чотирикутника, що відповідає номеру правильної, на вашу думку, відповіді.

Якщо вступник зробив помилку на основному полі аркуша відповідей, необхідно виправити їх, скориставшись полем для виправлення помилок, яке розташовано в правій частині аркуша відповідей. Для виправлення відповідей, які вступник вважає за неправильні, необхідно поставити будь-яку позначку у чотирикутник поля для виправлення помилок відповідно до питання з неправильною, на думку абітурієнта, відповідю в основному полі. Надані відповіді в межах поля для виправлення помилок будуть зараховані замість відповідних, поданих на основному полі для відповідей.

Оцінювання знань вступників за результатами тестування здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (100 + сума отриманих балів з тестування). В залежності від складності питань кожне з них оцінюється наступним чином: питання з 1-го по 7-ме включно оцінюється в 4-ри бали; з 8-го по 13-те включно – у 8-м балів; 14 те та 15-те питання оцінюються в 12 балів кожне.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бєліков А.С. Основи охорони праці Підручник / А.С. Бєліков, Б.В. Болібрух, В.А. Шаломов, В.В. Сафонов.– Дніпро: ПП «Кулик В.В.», 2019. – 452 с.
2. Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
3. Беликов А.С. Основы охраны труда: Учебник для высших учебных заведений / А.С. Беликов, Е.В. Рабич, Н.Ю. Шлыков – Днепропетровск: Изд-во Свидлер А.Л., 2006 – 461с.
4. Беликов А.С. Безопасность жизнедеятельности Учебник / А.С. Беликов, Г.Г. Капленко, В.В. Мацияко, Л.П. Пушнин.– Днепропетровск.: ФОП Середняк Т.К., 2015.–636 с.
5. Бєліков А.С. Пожежна безпека. Підручник / А.С. Бєліков, О.В. Пилипенко, Ю.Г. Шаранова, В.М. Довгаль [та ін.] .– Дніпро: Журфонд, 2019.– 508 с.
6. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник / В.Ц. Жидецький.– Львів: УАД, 2006 – 336 с.
7. Гандзюк М.П. Основи охорони праці. Підручник / М.П. Гандзюк, Є.П. Желібо, М.О. Халімовський.– К.: Каравела, 2008. – 384 с.
8. Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І., Ковтун Р.М. Охорона праці: Навч. посіб. за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 69 с.

9. Гогіашвілі Г.Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами / Г.Г. Гогіашвілі, Є.Т. Карчевські, В.М. Лапін. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
10. Березуцький В.В. Основи охорони праці / В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г. Валенко та ін. За ред. В.В. Березуцького. – Харків: Факт, 2005. – 480 с.
11. Євдін О.М. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 1. Техногенна та природна / О.М. Євдін, В.В. Могильниченко, М.А. Скидан, Е.О. Рибакова. За ред. В.В. Могильниченка.– К.: КІМ, 2007.– 636 с.
12. Є.П. Безпека життєдіяльності / Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний.– К.: Каравела, 2008.– 288 с.
13. Толок А.О., Крюковська О.А. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / А.О. Толок, О.А. Крюковська. – Дніпродзержинськ, 2011.– 2015 с.
14. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. – 2-ге видання – Л.: Банк. Коледж; К.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 186 с.
15. Кусковець С.Л., Основи пожежної безпеки виробництв. Навчальний посібник / Кусковець С.Л., Кухнюк О.М., Крук С.І., Шаталов О.С.– Рівне: НУВГП, 2016.– 248 с.